ABSTRAK

Filem merupakan antara metodologi penyampaian dakwah masa kini yang boleh dimanipulasi penciptaannya. Menerusi filem, trend dan perkembangan pemikiran sesebuah masyarakat dapat difahami. Melihat kepentingan fungsinya ini, pendakwah tidak boleh terlepas peluang menjadikan filem sebagai antara metode untuk menyampaikan dakwah. Penerbitan filem dakwah terutamanya di Malaysia belum mencapai suatu standard yang membanggakan. Corak perkembangan filem di Malaysia yang dipengaruhi oleh karya-karya dari produksi luar negara terutamanya daripada Bollywood sejak awal kedatangannya di Tanah Melayu memberi kesan terhadap penghasilannya. Namun, fenomena yang berlaku ini perlu dipandang dari sudut positif. Formula-formula yang digunakan dalam penghasilan filem Bollywood yang berjaya menarik minat masyarakat Malaysia perlu dikaji dan dianalisis untuk mencari kekuatan dan keunikannya untuk dimanipulasi dan dimanfaatkan dalam menghasilkan filem dakwah yang berkesan yang bersesuaian dengan norma dan budaya masyarakat Malaysia. Kajian ini bertujuan untuk mengkaji mesej dakwah dan metodologi āl-Māw‘ῑẓāḥ āl-Ḥāṣānāḥ yang digunakan dalam menghasilkan filem *My Name Is Khan* dan *Jodhaa Akbar* yang merangkumi ūṣlūb-ūṣlūb tertentu iaitu ūṣlūb ṭārgḥῑb, ṭārḥῑb, ṭābṣyῑr, ṭānḍẓῑr dan ṭāẓkῑyyāḥ āl-Nāfṣ. Metode kajian ini ialah metode kualitatif. Kaedah pengumpulan data yang digunakan ialah penelitian terhadap naskah filem dan seterusnya dibuat beberapa siri penontonan bagi memahami keseluruah filem yang dihasilkan. Penemuan kajian mendapati, filem *My Name Is Khan* dan *Jodhaa Akbar* merupakan dua filem Hindustan yang cuba memaparkan mesej dakwah dengan menggunakan metode āl-Māw‘ῑẓāḥ āl-Ḥāṣānāḥ secara berkesan. Namun, unsur-unsur pemikiran liberal dan plural masih terdapat dalam kedua-dua filem apabila mencampuradukkan amalan agama Islam dengan agama lain.

ABSTRACT

Film, is one of the latest methodologies used to deliver ḍā'wāḥ in which its creation can be manipulated. Through film, trends and the development of thinking of a society can be understood. In accordance to this function, the ḍā'ῑe has to grab this opportunity as a method of transmitting messages of ḍā'wāḥ. The production of ḍā'wāḥ films especially in Malaysia has not yet achieved a standard that can be proud of. The progress of the film production in Malaysia which is influenced by the opus from outsiders especially from Bollywood has been affecting the film's production. Nevertheless, this phenomenon needs to be seen positively. The formulae used to produce Bollywood films which have successfully attracted Malaysians need to be analyzed, in search for their strength and uniqueness which then can be manipulated to produce effective ḍā'wāḥ films in harmony with Malaysian norms and practices. The objective of this research is to investigate the message of ḍā'wāḥ and methodology of āl-Māw'ῑẓāḥ āl-Ḥāṣānāḥ used in the production of *My Name Is Khan* and *Jodhaa Akhbar* films that cover certain "ūṣlūb"; ūṣlūb ṭārgḥῑb, ṭārḥῑb, ṭābṣyῑr, ṭānḍẓῑr and ṭāẓkῑyyāḥ āl-Nāfṣ. This is a qualitative methode. The data collection method used is by studying the review of the films and making some viewing to understand the content. The findings show that both are two films that tried to convey the message of ḍā'wāḥ and applied the methodology of āl-Māw'ῑẓāḥ āl-Ḥāṣānāḥ. However, the elements of liberalism and pluralism can still be found in both films since there's a mixture of religious practices of Islam and other religions.

PENGHARGAAN

بسم الله الرحمن الرحيم

Alhamdulillah, segala puji-pujian itu selayaknya bagi Allah SWT semata-mata, selawat dan salam dikalungkan buat kḥāṭīmūl-Ānbīyā’, ahli keluarga dan sahabat-sahabat Baginda SAW, ṭābī’ ṭābī’īn, ulama’ dan muslimin muslimat yang terus menegakkan agama Allah di muka bumi ini.

Sekalung penghargaan saya ucapkan kepada kedua ibubapa dan keluarga yang jauh diperantauan. Tidak lupa juga kepada penyelia yang saya kasihi, Dr. Norrodzoh Binti Hj Siren. Juga buat Prof. Ab. Aziz Mohd. Zin dan pensyarah-pensyarah Jabatan Dakwah dan Pembangunan Insan, Akademi Pengajian Islam, Universiti Malaya.

Penghargaan ini juga ditujukan khas buat adinda tersayang, Allahyarham Nur Amirah Fadzil. Semangatnya menjadi satu kekuatan untuk menyelesaikan kajian ini. Terima kasih juga buat Puan Rosmawati (UKM), Solehah Amir, Atikah Fadzil, Nurul Hanun, Kak fara Ibad, Nik Nur Madihah dan semua sahabat seperjuangan. Terima kasih atas segalanya.

Akhirnya, saya juga berterima kasih kepada sesiapa sahaja yang banyak membantu dalam menyiapkan disertasi ini secara langsung atau tidak. Semoga kajian ini dapat memberi manfaat kepada semua.

Nursyazrin binti Nazee Mudeen,
Jabatan Dakwah dn Pembangunan Insan,
Akademi Pengajian Islam, Universiti Malaya,
Kuala Lumpur.

ISI KANDUNGAN

BAB I
PENDAHULUAN

1.1 Latar Belakang Kajian 1

1.2 Permasalahan Kajian 6

1.3 Objektif Kajian 14

1.4 Kepentingan Kajian 14

1.5 Limitasi Kajian 16

1.6 Metodologi Penyelidikan 19

1.6.1 Metod Pengumpulan Data
Metode Perpustakaan 20

1.6.2 Metode Analisis Data
Analisis Kandungan:
Analisis Kualitatif 23

1.7 Kesimpulan 24

BAB II
KAJIAN PERPUSTAKAAN

2.0 Pendahuluan 25

2.1 Definisi Filem 25

2.2 Sejarah Perkembangan Filem Dunia 27

2.3 Sejarah Perkembangan Filem di Malaysia 30

2.4 Filem Hindi dalam Sinema Malaysia 35

2.5 Jenis-jenis Filem (Genre) 38

2.6 Etika Media dan Akta Filem 51

2.7 Filem Dakwah 55

2.8 Elemen-Elemen Filem Dakwah 66

2.9 Dasar penentuan hukum Islam 82

2.10 Kesimpulan 87

BAB III
PEMBINAAN TEORI DAN MODEL MESEJ DAKWAH DAN METODOLOGI ĀL-MĀW‘ĪẒĀḤ ĀL-ḤĀṢĀNĀḤ

3.0 Pendahuluan 88
3.1 Mesej Dakwah (Māwḍḥū’ āl-Ḍā’wāḥ) 89

a) Akidah Sebagai Mesej Dakwah 94
b) Syariah Sebagai Mesej Dakwah 102
c) Akhlak Sebagai Mesej Dakwah 105

3.2 Meṭoḍe āl-Māw‘īẓāḥ āl-Ḥāṣānāḥ 109

3.2.1 Ūṣlūb āl-Ṭārgḥīb dalam āl-Māw‘īẓāḥ āl-Ḥāṣānāḥ 113

3.2.2 Ūṣlūb āl-Ṭārḥīb dalam āl-Māw‘īẓāḥ āl-Ḥāṣānāḥ 121

3.2.3 Ūṣlūb āl-Ṭābṣyīr dalam āl-Māw‘īẓāḥ āl-Ḥāṣānāḥ 127

3.2.4 Ūṣlūb āl-Ṭānḍẓīr dalam āl-Māw‘īẓāḥ āl-Ḥāṣānāḥ 131

3.2.5Ṭāẓkīyyāḥ āl-Nāfṣ dalam āl-Māw‘īẓāḥ āl-Ḥāṣānāḥ 135

3.3 Kesimpulan 140

BAB IV
ANALISIS MESEJ DAKWAH DALAM
“FILEM MY NAME IS KHAN” DAN “JODHA AKHBAR”

4.0 Pendahuluan 141
4.1 Latar Belakang Filem *My Name Is Khan* 141

4.1.1 Sinopsis 141
4.1.2 Plot 148
- Binaan Plot Filem *My Name Is Khan* 149
4.1.3 Tema 155

4.2 Latar Belakang Filem *Jodhaa Akbar* 157

4.2.1 Sinopsis 157
4.2.2 Plot 161
4.2.3 Tema 171

4.3 Analisis Mesej Dakwah dalam Filem 172

a) Mesej Akidah 173
b) Mesej Syariah 186
c) Mesej Akhlak 200

4.4 Kritikan Terhadap Filem 222
4.5 Kesimpulan 233

BAB V
ANALISIS METODE ĀL-MĀW'ĪẒĀḤ ĀL-ḤĀṢĀNĀḤ DALAM FILEM *MY NAME IS KHAN* DAN *JODHAA AKBAR*

5.0 Pendahuluan 235
5.1 Metode āl-Māw'īẓāḥ āl-Ḥāṣānāḥ
a) Ūṣlūb Ṭārgḥīb 235
b) Ūṣlūb Ṭārḥīb 237
c) Ūṣlūb Ṭārgḥīb dan Ūṣlūb Ṭārḥīb 239
d) Ūṣlūb Ṭābṣyīr 241
e) Ūṣlūb Ṭānḍẓīr 245
f) Ṭāẓkīyyāḥ āl-Nāfṣ 253

5.2 Kesimpulan 257

BAB VI
KESIMPULAN DAN SARANAN

6.0 Pendahuluan 260
6.1 Saranan dan Cadangan 266
6.2 Penutup 271

SENARAI TRANSLITERASI

Senarai pedoman tersebut adalah seperti berikut[1] :

i. Huruf konsonan

Huruf Arab	Nama	Huruf Latin
ا	*Alif*	a / ’
ب	*ba’*	B
ت	*ta’*	T
ث	*tha’*	Th
ج	*Jim*	J
ح	*ha’*	H
خ	*kha’*	Kh
د	*Dal*	D
ذ	*Dhal*	Dh
ر	*ra’*	R
ز	*Zay*	Z
س	*Sin*	S
ش	*Syin*	Sy
ص	*Sad*	S
ض	*Dad*	D
ط	*ta’*	T
ظ	*za’*	Z
ع	*‘ayn*	‘
غ	*Ghayn*	Gh

[1] Lihat Jawatan kuasa Tetap Bahasa Melayu (1992), *Pedoman transliterasi huruf arab ke huruf rumi.* Kuala Lumpur : Dewan Bahasa dan Pustaka ; *Buku panduan penulisan tesis/ disertasi ijazah tinggi Akademi Pengajian Islam.* (2001), Kuala Lumpur : Akademi Pengajian Islam Universiti Malaya.

ف	*fa’*	F
ق	*Qaf*	Q
ك	*Kaf*	K
ل	*Lam*	L
م	*Mim*	M
ن	*Nun*	N
و	*Waw*	W
ه	*Ha’*	H
ي	*ya’*	Y
ة	*ta’ marbutah*	H

ii. Huruf vokal

Vokal	**Huruf Arab**	**Huruf Latin**
Pendek	(fathah)_____	A
	(dammah)_____	U
	(kasrah)_____	I
Panjang	آ	A
	أوْ	U
	اِيْ	I
Diftong	اَوْ	Aw
	اَيْ	Ay
	يّ	iy/i
	وّ	Uww

SENARAI KEPENDEKKAN

AS	Amerika Syarikat
a.s	‘ālāi̇̄ḥi̇̄ṣṣālām
bil.	Bilangan
CGI	*Computer Generated Image*
Dr.	Doktor Falsafah
dlm.	Dalam
Doku	Dokumentari
ed./eds.	Editor, penyunting
Edit/Ed	Billangan atau edisi
et. al	*et alibi*- Bagi mengambil tempat nama penulis lain sekiranya buku berkenaan dihasilkan lebih dari dua orang
FINAS	Filem Nasional
FNM	Filem Negara Malaysia
h.	Halaman
HDC	*High Definition Camera*
Ibid.	*Ibiden*, pada tempat yang sama (bahasa latin)
jil.	Jilid
JAKIM	Jabatan Kemajuan Islam Malaysia
KDN	Kementerian Dalam Negeri

M	Masihi
nd	*Second*
no.	Nombor
KUIM	Kolej Universiti Islam Malaysia
op.cit	*opera citato*, dalam karya yang dirujuk sebelumnya (bahasa latin)
r.a	Rāḍḥi̇̄Āllāḥū ānḥā/ānḥū
SAW	Ṣāllāllḥū ‘Ālāyḥi̇̄ Wāṣāllām
SWT	Ṣūbḥānāḥū wā Ṭā’ālā
Sdn. Bhd	Sendirian Berhad
terj.	Terjemahan
t.t	Tanpa tahun atau tahun penerbitan tidak diketahui
USA	*United State of America*
V.O	*Voice Over*
WTC	*World Trade Centre*
5T	āl-Ṭārgḥi̇̄b, āl-Ṭārḥi̇̄b, āl-Ṭāẓki̇̄yyāḥ, āl-Ṭānḍẓi̇̄r dan āl-Ṭābṣyi̇̄r

SENARAI JADUAL DAN RAJAH

JADUAL/RAJAH	HALAMAN
BAB I - Jadual 1: Proses Analisis Kandungan	22
BAB III -Jadual 1: Mesej Dakwah dalam Filem	94
-Rajah 1: Rujukan Sumber: Model metode āl-Māw'īẓẓāḥ āl-Ḥāṣānāḥ (5T)	111
-Rajah 2: Pembahagian Uṣlūb Ṭārgḥīb	113
-Rajah 4: Pembahagian Uṣlūb Ṭārḥīb	121
-Rajah 4: Pembahagian Ūṣlūb Ṭābṣyīr	127
-Rajah 5: Pembahagian Ūṣlūb Ṭānḍẓīr	131
-Rajah 6: Pembahagian Ṭāẓkīyyāḥ āl-Nāfṣ	135
BAB IV -Rajah 1: Struktur Paradigma Moden (Syd Field, 1993)	148
- Jadual 1: Plot dalam Filem *MY NAME IS KHAN*	154
- Jadual 2: Plot dalam Filem *JODHAA AKBAR*	170
-Jadual 3: Mesej Akidah dalam filem *My NameIs Khan* dan *Jodhaa Akbar*	173

-Jadual 4: Mesej Syariah dalam filem *My Name Is Khan* dan *Jodhaa Akbar* -Jadual 5: Mesej Akhlak dalam filem *My Name Is Khan* dan *Jodhaa Akbar*	186 200
BAB V -Jadual 1: Ūṣlūb Ṭārghị̄b dalam Filem -Jadual 2: Ūṣlūb Ṭārḥị̄b ḍālām Fī̄lem -Jadual 3: Uslub_Ṭārghị̄b dan Ṭārḥị̄b dalam Filem -Jadual 4: Ūṣlūb Ṭābṣyī̄r dalam Filem -Jadual 5: Ūṣlūb Ṭānḍẓī̄r dalam Filem -Jadual 6: Ūṣlūb Ṭāẓkī̄yyāḥ āl-Nāfṣ dalam Filem	 235 237 239 242 245 253